

ПЕРЕЛІК НЕОБХІДНИХ ДОКУМЕНТІВ

Документи, які необхідно подати для прийняття спадщини:

- свідоцтво про смерть спадкодавця;
- паспорт спадкоємця та його реєстраційний номер облікової картки платника податків;
- довідку про причину смерті, якщо причина у свідоцтві про смерть не зазначена;
- документи, що підтверджують факт родинних відносин спадкоємця з померлим (свідоцтво про народження, свідоцтво про шлюб тощо);
- довідка з ЖЕКУ про реєстрацію/останнє місце проживання померлого;
- форма № 3 із ЖЕКУ за адресою проживання померлого;
- документи, що підтверджують право власності померлого на спадкове майно;
- при наявності – заповіт.

СВІДОЦТВО ПРО ПРАВО НА СПАДЩИНУ

Свідоцтво про право на спадщину видається на підставі заяви спадкоємців, які прийняли спадщину, після закінчення шести місяців з дня відкриття спадщини.

ОПОДАТКУВАННЯ СПАДЩИНИ

Об'єкти спадщини, з метою оподаткування поділяються на:

- об'єкт нерухомості;
- об'єкт рухомого майна (предмет антикваріату або витвір мистецтва; природне дорогоцінне каміння чи дорогоцінний метал, прикраса з використанням дорогоцінних металів та/або природного дорогоцінного каміння; будь-який транспортний засіб та приладдя до нього; інші види рухомого майна);
- об'єкт комерційної власності (цінні папери (крім депозитного (ощадного), іпотечного сертифіката), корпоративне право, власність на об'єкт бізнесу як такий, тобто власність на цілісний майновий комплекс, інтелектуальна (промислова) власність або право на отримання доходу від неї, майнові та немайнові права);
- сума страхового відшкодування (страхових виплат) за страховими договорами, а також сума, що зберігається відповідно на пенсійному депозитному рахунку, накопичувальному пенсійному рахунку, індивідуальному пенсійному рахунку спадкодавця - учасника накопичувальної системи пенсійного забезпечення;
- готівка або кошти, що зберігаються на рахунках спадкодавця, відкритих у банківських і небанківських фінансових установах, у тому числі депозитні (ощадні), іпотечні сертифікати, сертифікати фонду операцій з нерухомістю.

При цьому **об'єкти спадщини, що успадковуються членами сім'ї спадкодавця першого** (батьки, чоловік або дружина, діти, у тому числі усиновлені) **та другого** (рідні брати та сестри, баба та дід з боку матері і з боку батька, онуки) **ступенів споріднення, оподатковуються за нульовою ставкою.**

Крім того за нульовою ставкою оподатковуються:

об'єкти нерухомості; об'єкт рухомого майна, сума страхового відшкодування (страхових виплат) за страховими договорами, а також сума, що зберігається відповідно на пенсійному депозитному рахунку, накопичувальному пенсійному рахунку, індивідуальному пенсійному рахунку спадкодавця - учасника накопичувальної системи пенсійного забезпечення, **якщо ці об'єкти спадщини успадковуються особою, яка є інвалідом I групи або має статус дитини-сироти або дитини, позбавленої батьківського піклування;** об'єкти нерухомості; об'єкт рухомого майна, **що успадковуються особою, яка є дитиною-інвалідом;**

грошові заощадження, поміщені до 2 січня 1992 року в установи Ощадного банку СРСР та державного страхування СРСР, що діяли на території України, а також у державні цінні папери та грошові заощадження громадян України, поміщені в установи Ощадного банку України та колишнього Укрдержстраху протягом 1992 - 1994 років, погашення яких не відбулося, **що успадковуються будь-яким спадкоємцем.**

Інші спадкоємці сплачують податок на доходи фізичних осіб за ставкою **5 відсотків** від вартості будь якого об'єкта спадщини, що ними успадковується.

Вартість будь-якого об'єкта спадщини, що успадковуються спадкоємцем від спадкодавця, який є громадянином іншої держави та будь-якого об'єкта спадщини, що успадковується спадкоємцем, який є громадянином іншої держави від спадкодавця-громадянина України оподатковується за ставкою **18 відсотків.**

НОРМАТИВНА БАЗА

- Цивільний кодекс України;
- Податковий кодекс України;
- Порядок вчинення нотаріальних дій нотаріусами України, затверджений наказом Міністерства юстиції України від 22.02.2012 № 296/5, зареєстрований в Міністерстві юстиції України 22.02. 2012 за № 282/20595;
- постанова Пленуму Верховного суду України від 30.05.2008 № 7 «Про судову практику у справах про спадкування»;
- лист Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ від 16.05.2013 № 24-753/0/4-13 «Про с удову практику розгляду цивільних справ про спадкування».

ЄДИНИЙ КОНТАКТ-ЦЕНТР
[0 800 213 103]

цілодобово • безкоштовно у межах України

БЕЗОПЛАТНА
ПРАВОВА
ДОПОМОГА

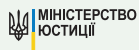
МІНІСТЕРСТВО
ЮСТИЦІЇ

ПРИЙНЯТТЯ СПАДЩИНИ

ОФОРМЛЕННЯ СПАДЩИНИ.
ВИЗНАЧЕННЯ ДОДАТКОВОГО
СТРОКУ ДЛЯ ПРИЙНЯТТЯ СПАДЩИНИ.
ОПОДАТКУВАННЯ СПАДЩИНИ.

Міністерство юстиції України

Canada

[www.legalaid.gov.ua]

МІСЦЕ ВІДКРИТТЯ СПАДЩИНИ

Місцем відкриття спадщини є останнє місце проживання спадкодавця.

Якщо спадкодавець мав декілька місць проживання, місцем відкриття спадщини вважається останнє місце реєстрації спадкодавця.

Якщо місце проживання спадкодавця невідоме, місцем відкриття спадщини є місцезнаходження нерухомого майна або основної його частини, а за відсутності нерухомого майна - місце знаходження основної частини рухомого майна.

Місце відкриття спадщини підтверджується: довідкою про реєстрацію/останнє місце проживання виконавчого органу сільської, селищної або міської ради, сільського голови (у разі якщо відповідно до закону виконавчий орган сільської ради не утворено), що здійснює реєстрацію, зняття з реєстрації місця проживання особи на території відповідної адміністративно-територіальної одиниці, на яку поширюються повноваження відповідної сільської, селищної або міської ради.

Місце відкриття спадщини не може підтверджуватись свідоцтвом про смерть.

Якщо останнє місце проживання спадкодавця було на території України, де органи державної влади України тимчасово не здійснюють свої повноваження, нотаріусу подається відповідна заява спадкоємця.

У разі відсутності у спадкоємців документів, що підтверджують місце відкриття спадщини, нотаріус роз'яснює спадкоємцям їх право на звернення до суду із заявою про встановлення місця відкриття спадщини. У такому випадку місце відкриття спадщини підтверджується копією рішення суду, що набрало законної сили.

ПРАВО НА СПАДКУВАННЯ

Право на спадкування виникає у день відкриття спадщини.

Часом відкриття спадщини є день смерті особи або день, з якого вона оголошується померлою.

Право на спадкування мають особи, визначені у заповіті.

У разі відсутності заповіту, визнання його недійсним, неприйняття спадщини або відмови від її прийняття спадкоємцями за заповітом, а також у разі неохоплення заповітом усієї спадщини право на спадкування за законом одержують спадкоємці за законом почергово.

Черги спадкування:

Перша черга: діти спадкодавця, у тому числі зачаті за життя спадкодавця та народжені після його смерті, той з подружжя, який його пережив, та батьки.

Друга черга: рідні брати та сестри спадкодавця, його баба та дід як з боку батька, так і з боку матері.

Третя черга: рідні дядько та тітка спадкодавця.

Четверта черга: особи, які проживали зі спадкодавцем однією сім'єю не менш як п'ять років до часу відкриття спадщини.

П'ята черга: інші родичі спадкодавця до шостого ступеня споріднення включно, причому родичі ближчого ступеня споріднення усувають від права спадкування родичів подальшого ступеня споріднення.

Ступінь споріднення визначається за числом народжень, що віддають родича від спадкодавця. Народження самого спадкодавця не входить до цього числа.

У п'яту чергу право на спадкування за законом одержують утриманці спадкодавця, які не були членами його сім'ї. Утриманцем вважається неповнолітня або непрацездатна особа, яка не була членом сім'ї спадкодавця, але не менш як п'ять років одержувала від нього матеріальну допомогу, що була для неї єдиним або основним джерелом засобів до існування.

Кожна наступна черга спадкоємців за законом одержує право на спадкування у разі відсутності спадкоємців попередньої черги, усунення їх від права на спадкування, неприйняття ними спадщини або відмови від її прийняття, крім випадків коли спадкоємцями укладено договір про зміну черговості права на спадкування.

Крім того, фізична особа, яка є спадкоємцем за законом наступних черг, може за рішенням суду одержати право на спадкування разом із спадкоємцями тієї черги, яка має право на спадкування, за умови, що вона протягом тривалого часу опікувалася, матеріально забезпечувала, надавала іншу допомогу спадкодавцеві, який через похилий вік, тяжку хворобу або каліцтво був у безпорадному стані.

ПРИЙНЯТТЯ СПАДЩИНИ АБО ВІДМОВА ВІД ЇЇ ПРИЙНЯТТЯ

Право на спадкування здійснюється спадкоємцями шляхом прийняття спадщини або її неприйняття.

Спадкоємець, який постійно проживав разом із спадкодавцем на час відкриття спадщини, вважається таким, що прийняв спадщину, якщо протягом шести місяців він не заявив про відмову від неї.

Спадкоємець, який бажає прийняти спадщину, але на час відкриття спадщини не проживав постійно із спадкодавцем, має подати нотаріусу або в сільських населених пунктах - уповноваженій на це посадовій особі відповідного органу місцевого самоврядування заяву про прийняття спадщини.

Неповнолітня особа (яка досягла чотирнадцяти років) має право подати заяву про прийняття спадщини без згоди своїх батьків або піклувальника. Заяву від імені малолітньої особи або недієздатної особи подають її батьки (усиновлювачі), опікун.

Заяви про прийняття спадщини або відмову від її прийняття подаються спадкоємцем особисто нотаріусу за місцем відкриття спадщини у письмовій формі.

Особа, яка подала заяву про прийняття спадщини, про відмову від прийняття спадщини може відкликати її протягом строку, встановленого для прийняття спадщини.

Прийняття і відмова від прийняття спадщини можуть мати місце щодо всього спадкового майна. Спадкоємець не вправі прийняти одну частину спадщини, а від іншої частини відмовитись. Спадкоємець, який прийняв частину спадщини, вважається таким, що прийняв усю спадщину.

СТРОК ДЛЯ ПРИЙНЯТТЯ СПАДЩИНИ

Для прийняття спадщини встановлюється строк у шість місяців, який починається з часу відкриття спадщини.

Якщо спадкоємець протягом шести місяців не подав до нотаріальної контори заяву про прийняття спадщини, він вважається таким, що не прийняв спадщину.

Якщо виникнення у особи права на спадкування залежить від неприйняття спадщини або відмови від її прийняття іншими спадкоємцями, строк для прийняття нею спадщини встановлюється у три місяці з моменту неприйняття іншими спадкоємцями спадщини або відмови від її прийняття. Якщо строк, що залишився, менший як три місяці, він продовжується до трьох місяців.

У разі пропущення шестимісячного строку для прийняття спадщини, може бути встановлено додатковий строк для її прийняття з наступних підстав:

- за письмовою згодою спадкоємців, які прийняли спадщину;
- на підставі рішення суду про встановлення додаткового строку, достатнього для подання ним заяви про прийняття спадщини.

Позов про визначення додаткового строку для подання заяви про прийняття спадщини подається:

1. у разі відсутності письмової згоди всіх спадкоємців, які прийняли спадщину, на подання спадкоємцем, який пропустив шестимісячний строк, заяви про прийняття спадщини до нотаріальної контори;
2. у разі пропуску шестимісячного строку подання заяви про прийняття спадщини до нотаріальної контори та відсутності інших спадкоємців, які прийняли спадщину та могли б дати письмову згоду на подання цієї заяви.

Вирішуючи питання про визначення особі додаткового строку, суд досліджує поважність причини пропуску строку для прийняття спадщини. При цьому поважними є причини, пов'язані з об'єктивними, непереборними, істотними труднощами для спадкоємця на вчинення цих дій (наприклад: тривала хвороба, перебування спадкоємця тривалий час за межами України, відбування покарання в місцях позбавлення волі, перебування на строковій військовій службі в Збройних Силах України тощо).

Спадкоємець, якому за рішенням суду встановлено додатковий строк для подання заяви про прийняття спадщини, повинен у межах встановленого судом строку прийняти спадщину шляхом подання нотаріусу за місцем відкриття спадщини відповідної заяви.

КУДИ ЗВЕРНУТИСЬ

Заява про прийняття спадщини подається нотаріусу, який працює в державній нотаріальній конторі (державний нотаріус) або займається приватною нотаріальною діяльністю (приватний нотаріус) за місцем відкриття спадщини.

У населених пунктах, де немає нотаріусів, заява про прийняття спадщини подається уповноваженій на вчинення нотаріальних дій посадовій особі органу місцевого самоврядування.